

Motion till riksdagen 2007/08: MJ450

av **Bodil Ceballos m.fl. (mp)**

EU:s fiskeriavtal

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för att EU antar kriterier för ingående av fiskeriavtal med tredjeland.

EU:s fiskeriavtal

Europeiska unionen har fiskeriavtal med omkring 20 länder runt om i världen. Det exakta antalet varierar eftersom gamla avtal går ut och nya framförhandlas. Miljöpartiet de gröna har under alla de år vi funnits med i EU-parlamentet röstat emot dessa avtal och i fallet med fisket utanför Västsahara också haft stöd av den svenska regeringen, vilken som enda land röstade mot nämnda avtal. Senare har den svenska regeringen fått stöd också från några andra länder. Att fiskeriavtalet med Marocko strider mot folkrätten torde det inte vara någon tvekan om, och därför är det desto märkvärdigare att avtalet trots detta röstades igenom.

Det finns två sorters fiskeriavtal. De avtal som rör fisket i norr och som inte ger upphov till större kontroverser. De mer kontroversiella är fiskeriavtalen med länder i syd vilka vi i det här avsnittet kommer att fokusera på.

Flera av EU:s länder har inte gjort sig kända för att driva en ansvarsfull fiskeripolitik. Det har handlat mer om att tillfredsställa de egna behoven än att se till de konsekvenser detta leder till för fiskbestånden och i tredjeland. Det positiva med avtalen är därför att de är offentliga och att det därmed också är möjligt att föra en politisk diskussion i ämnet och att göra uppföljningar, kontrollera och förändra. Utan avtalen skulle fiskare från EU-länderna fortsätta att förhandla om egna avtal med främmande regeringar, precis som varit fallet vid ett antal uppmärksammade tillfällen.

Huvudsyftet med EU:s fiskeriavtal är som sagt att förse medborgarna i EU med den fisk vi själva förtär. I förlängningen har det i flera fall inneburit att

Fel! Okänt namn på

fiskbestånden slagits ut och att vi slagit sönder fattigare länders småskaliga fiske och lokala näringar. Vi har skapat en situation där vi minskar människors möjligheter till egen försörjning vilket också leder till den ökade migration vi med alla medel försöker hålla utanför våra gränser. EU:s jordbruks- och fiskeriavtal har stor skuld till de dramor vi ser utspela sig längs den afrikanska Atlant- och Medelhavskusten.

Miljöpartiet anser att det både för fiskens och människornas skull är av största vikt att sätta upp ett antal kriterier för framtida fiskeriavtal; och för de redan antagna i den mån de går att ändra.

Kriterier för hållbara fiskeriavtal

1) Det får inte pågå några konflikter i landet i fråga

Även om de flesta avtal förhandlas och genomförs med relativt stabila regeringar finns det exempel på motsatsen. Då inbördeskrig utbröt i Guinea-Bissau bröts avtalet på grund av de risker de europeiska fiskarna (människorna – inte djuren) utsattes för. Under inbördeskriget i Elfenbenskusten omförhandlade man trots protester i stället avtalet. Det påstås även att det finns privata avtal med krigsherrar i Somalia och EU-fiskare, samtidigt som Somalia är ett av de länder som brukar finnas på EU:s lista över länder man vill förhandla med. EU bör inte bidra ekonomiskt till regeringar i konfliktländer.

2) Trovärdiga bedömningar av tillgången på alla fisksorter som skall fiskas av EU-fiskare måste göras innan fisket inleds och därefter med regelbunda intervaller under avtalstiden. Tillträde till fiskbestånd för EU-fartyg måste begränsas till den del av beståndet som överskrider landets egna behov

Behovet av tillförlitliga beståndsbedömningar är självklart men följs inte alltid. I EU-vatten görs en bedömning över de viktigaste fiskarterna varje år. Detsamma är inte fallet i många andra länder. Ibland har bedömningar aldrig gjorts och de som görs är inte särskilt ordentliga.

Med grund i bedömningarna bör inte avtalen ge tillträde för EU till fiskbestånd som kuststaten själv har behov av, vare sig för sin egen livsmedelsförsörjning eller för export. EU bör endast få tillstånd att fiska den del som överstiger landets egna behov.

3) Korrekta, trovärdiga och regelbundna rapporter om fångster och andra aktiviteter måste upprättas av EU-fartyg som lyder under avtalet

Uppgifter om fångster är den mest grundläggande informationen om det fiske som sker. De ligger till grund för analyser av fiskbestånd och fiskets conse-

Fel! Okänt namn på

kvenser. Alla uppgifter bör vara offentliga och tillgängliga för alla som vill veta vad EU-fartyg gör med skattebetalarnas medel.

4) Förhandlingar och genomförande av avtalet måste utgå från ett regionalt perspektiv

Båda fiskar och fiskare rör sig. I många fall rör sig bestånden mellan olika länders vatten så fiskarna fiskar ofta under flera avtal även om fisken är densamma. Även andra långväga fiskare befinner sig i samma vatten, t.ex. Kina, Ryssland och Japan. Det är därför viktigt att avtalsförhandlingarna utgår från ett regionalt perspektiv. Varje avtal måste ta i beaktande vad andra fiskeflottors aktiviteter innebär för bestånden i samma område. En kuststat kan knappast sälja rätten till ett fiskbestånd till hur många långväga fiskare som helst och detsamma gäller för köparna. Det går inte att köpa samma fisk från två länder.

Kontroll och tillsyn måste garanteras regionalt i syfte att förhindra att fartyg flyttar sig till den plats där kontrollen är svagast.

5) Kuststaten måste kunna genomföra effektiva kontroller och tillsynsprogram

Utan en godtagbar tillsyn och ett effektivt rättssystem för att lagföra illegala verksamheter kommer fiskarna att tro att de kan göra som de vill. Kontrollen är svår redan på EU-nivå vilket är en anledning till att fiskbestånden är så dåliga. I utvecklingsländer som EU förhandlar med om avtal är situationen ofta ännu värre. EU:s avtal måste innefatta villkor för att förbättra tredjelands kapacitet att kontrollera fisket. Om ingen sådan kontroll finns borde inte EU ingå avtal.

6) EU-fisket får inte hamna i konflikt med det kustnära fisket

I vissa fall, som t.ex. tonfiskavtalen, råder ingen direkt konflikt mellan EU:s fartyg och det kustnära fisket. Tonfisken är däremot en hotad art och bör därför lämnas i fred. Tonfiskflottan är långt ut på havet och konkurrerar inte om samma arter. Vid andra tillfällen däremot är EU:s fångster, ofta stora sådana, samma arter och fiskas på samma områden som de lokala fiskarnas. Det bör därför upprättas så vida områden som möjligt där EU:s fiskare ej får fiska i syfte att skydda den lokala flottan och förebygga krockar. Avtalen bör alltid garantera att EU-flottan aldrig får ta de fiskbestånd som är viktiga för det lokala fisket.

7) Rådslag med lokalsamhällen om villkoren i avtalet

Eftersom fisket är av oerhörd betydelse för bl.a. livsmedelsförsörjningen i många kustsamhällen måste lokalsamhället rådfrågas om villkoren i eventuella avtal innan de undertecknas.

Fel! Okänt namn nå

8) Avtalet måste innehålla en bedömning av både lokalsamhällets och det nationella fiskets behov och innehålla program för utveckling inom ramen för ett hållbart fiske

Många av de länder EU förhandlat med om fiskeriavtal är fattiga, hungriga utvecklingsländer. De tillhör gruppen av länder med de största behoven och har ofta problem att ta sitt ansvar för att hantera fisket på ett ansvarsfullt sätt. Så länge det bara handlar om kustnära fiske är problemen inte stora, men så fort de stora industriella fiskebåtarna kommer uppstår ett stort behov av forskning, kontroll och genomförandeprogram, uppgiftsinsamling, rådslag, utbildning etc. EU:s avtal måste innehålla bestämmelser om hjälp att utveckla de kompetenser landet i fråga inte själv har.

9) Minskningar av EU:s tillgång till bestånden får inte leda till minskningar av utbetalningar till landet i fråga

För närvarande beräknas betalningen på mängd tillgång till fiskbestånden, och avtalen innehåller en klausul som innebär att om tillträde till fiskbestånden minskar kommer också betalningen att minska. Det skapar en situation helt utan incitament att minska fisket för att bevara fiskbestånden.

10) Alla EU-fartyg som fiskar i andra länders vatten måste rätta sig efter avtalet

Miljöpartiet motsätter sig inte överstatlighet i de fall det handlar om gränsöverskridande frågor i bl.a. miljöfrågor. I det här fallet är det bra att bara EU-kommissionen förhandlar om avtal med tredjeland för att hindra Spanien, Frankrike och Italien från att få igenom alltför vidlyftiga avtal. Det ger oss i Sverige också en möjlighet att påverka avtalen i en mer ansvarsfull riktning.

Det var dock inte längesedan skeppsredarna inte kunde hindras från att förhandla om bättre egna villkor än under de bilaterala avtalen. I de senare avtalen finns en klausul som stadgar att EU-fartyg måste rätta sig efter avtalet.

Vad kan Sveriges regering göra?

De punkter som utvecklats ovan kan sammanfattas i följande kriterier. De kan utgöra grunden för EU:s fiskeriavtal. Vi gör inte anspråk på att ha funnit hela lösningen och uppräknningen ska inte ses som uttömmande. Vi menar att regeringen har både ett ansvar och skyldighet att arbeta för att EU:s fiskeriavtal tar ansvar för både fisk och människa och uppmanar därför regeringen att arbeta för att dessa kriterier ska gälla för EU:s fiskeriavtal med tredjeland.

Fel! Okänt namn på

1. Det får inte pågå några konflikter i landet i fråga.
2. Trovärdiga bedömningar av tillgången på alla fisksorter som skall fiskas av EU-fiskare måste göras innan fisket inleds och därefter med regelbundna intervaller under avtalstiden. Tillträde till fiskbestånd för EU-fartyg måste begränsas till den del av beståndet som överskrider landets egna behov.
3. Korrekta, trovärdiga och regelbundna rapporter om fångster och andra aktiviteter måste upprättas av EU-fartyg som lyder under avtalet.
4. Förhandlingar och genomförande av avtalet måste utgå från ett regionalt perspektiv.
5. Kuststaten måste kunna genomföra effektiva kontroller och tillsynsprogram.
6. EU-fisket får inte hamna i konflikt med det kustnära fisket.
7. Rådslag med lokalsamhällen om villkoren i avtalet.
8. Avtalet måste innehålla en bedömning av både lokalsamhällets och det nationella fiskets behov och innehålla program för utveckling inom ramen för ett hållbart fiske.
9. Minskningar av EU:s tillgång till bestånden får inte leda till minskningar av utbetalningar till landet i fråga.
10. Alla EU-fartyg som fiskar i andra länders vatten måste rätta sig efter avtalet.

Stockholm den 4 oktober 2007

Bodil Ceballos (mp)

Max Andersson (mp)

Ulf Holm (mp)